

KARTA KURSU

(realizowanego w module obligatoryjnym)

Pedagogika (1 st., niestacjonarne, semestr pierwszy)
do programu rozpoczynającego się na rok akademicki 2025/2026

Nazwa	Wprowadzenie do filozofii
Nazwa w j. ang.	Introduction to philosophy

Koordynator	Dr hab. I. Światała, prof. UKEN	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. I. Światała, prof. UKEN Dr hab. A. Ryk, prof. UKEN
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest przedstawienie i krytyczne omówienie najważniejszych problemów, koncepcji oraz pojęć filozoficznych. W trakcie wykładów studenci zapoznają się z różnymi podejściami do kluczowych problemów filozoficznych.

Warunki wstępne

Wiedza	Brak
Umiejętności	Brak
Kursy	Brak

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 zna i rozumie na poziomie podstawowym rolę refleksji filozoficznej w pedagogice.	K_W01
	W02 zna podstawową terminologię filozoficzną.	K_W02
	W03 zna powiązania między głównymi działami filozofii.	
	W04 zna i rozumie najważniejsze teksty źródłowe.	

Umiejętności	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------------	-----------------------------	-------------------------------------

	U01: Potrafi uzasadnić rolę filozofii w rozwoju pedagogiki. U02 poprawnie stosuje poznaną terminologię filozoficzną. U03 potrafi rozróżniać działy filozoficzne. U04 czyta ze zrozumieniem i interpretuje tekst filozoficzny.	K_U01 K_U02
--	--	----------------

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	K01 Potrafi zachowywać się w sposób profesjonalny, jest zdolny do refleksji etycznej i przestrzegania zasad etyki zawodowej. K02 Posiada zaangażowanie oraz przekonanie o sensie pracy pedagogicznej w różnych środowiskach wychowawczych.	K_K02 K_K07

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	15												x
15													

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład problemowy

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X		X	X		
W02								X		X	X		
W03								X		X	X		
W04								X		X	X		
U01								X		X	X		
U02								X		X	X		
U03								X		X	X		
U04								X		X	X		
K01								X		X			
K02								X		X			

Kryteria oceny	Pozytywny wynik z eseju, pozwalającego zweryfikować stopień przyswojenia wykładanych treści. Egzamin ustny.
----------------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Przedmiot i działy filozofii. Geneza pojęcia filozofia.. Filozofia europejska a orientalna myśl filozoficzna. Działy filozofii. Omówienie przedmiotu i zakresu ontologii, epistemologii, aksjologii i antropologii filozoficznej. Podstawowe lektury filozoficzne
2. Początki filozofii filozofia przedsokratejska. Cywilizacyjne tło powstania filozofii greckiej. Przejście od mitu do filozofii w myśli Talesa z Miletu. Co to jest kosmologia? Istota pytania o arche na przykładzie poglądów Anaksymandra, Anaksymenesa, Empedoklesa, Anaksagorasa i Demokryta. Pierwsze ważne zagadnienia filozofii poznania; problem bytu i zmienności na przykładzie wariabilizmu Herklita oraz ontologicznych poglądów szkoły eleackiej.
3. Klasyczna filozofia grecka. Humanistyczna orientacja sofistyki. Relatywizm a absolutyzm etyczny. Intelktualizm etyczny Sokratesa i jego znaczenie dla późniejszych rozwiązań aksjologicznych.
4. Idealizm obiektywny na przykładzie teorii idei Platona. Omówienie metafory jaśkiny. Różnica pomiędzy poznaniem racjonalnym i zmysłowym. Teoria partycypacji. Metempsychoza. Podstawowe pojęcia metafizyki Arystotelesa. Teoria substancji i hylemorfizm. Arystotelejska koncepcja celowości; entelechia. Metafizyka a ontologia.
5. Chrześcijaństwo a filozofia. Filozofia św Augustyna z Hippony. Mistyka: irracjonalizm a racjonalizm i empiryzm. Dowody na istnienie Boga – Św Tomasz z Akwinu. Spór o uniwersalia.
6. Nowożytny przełom w filozofii. Renesans w naukach filozoficznych na przykładzie poglądów i twórczości Montaigne'a, F. Bacona i N. Machiavellego. Filozofia Kartezjusza: sceptycyzm metodyczny, metoda, substancja duchowa i rozciągła; cogito i problem psychofizyczny. Monizm a pluralizm. Zagadnienie źródeł poznania na przykładzie kartezjanizmu. Aprioryzm a empiryzm w aspekcie metodologicznym i genetycznym. Aprioryzm, monizm i pluralizm na przykładzie poglądów Malebrancha, Spinozy i Leibniza
7. Empiryzm brytyjski Filozofia Johna Locke'a: znaczenie wprowadzenia pojęcia refleksji dla nowożytnej epistemologii i psychologii. Omówienie teorii własności. Krytyka natywizmu. Idealizm subiektywny i immaterializm na przykładzie poglądów G. Berkeley'a. Krytyka pojęcia przyczynowości i pojęcia substancji w filozofii D. Hume'a. Empiryzm genetyczny a sensualizm
8. Krytycyzm Kanta. Filozofia transcendentálna. Odwrócenie porządku determinacji poznawczej. Rzeczywistość noumenalna i fenomenalna. Sądy syntetyczne a priori. Teoria etyczna Kanta. Imperatyw kategoryczny jako przykład maksymy etyki autonomicznej. Heglianizm.
9. Filozofia życia na przykładzie nietzscheanizmu. Relatywizm w filozofii Nietzschego. Idea przewartościowania wszystkich wartości. Koncepcja nadczłowieka
10. Egzystencjalizm i fenomenologia. Filozofia dialogu.

Wykaz literatury podstawowej

1. Władysław Tatarkiewicz, *Historia filozofii*, t. 1-3, Warszawa 1978.
2. Arno Anzenbacher, *Wprowadzenie do filozofii*, Kraków 2012
3. Józef W. Brehmer, *Wprowadzenie do logiki*, Kraków 2006.
4. Stefan Swieżawski, *Dzieje europejskiej filozofii klasycznej*, Warszawa 2000.
5. Arystoteles, *Etyka Nikomachejska*, przeł. D. Gromska, PWN, Warszawa 1956.
6. św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o prawie*, przeł. Wł. Galewicz, Wydawnictwo Marek Derewiecki, Kęty 2014.
7. Immanuel Kant, *Rozprawy z historii filozofii*, przeł. M. Żelazny i in., Kęty 2005.
8. Immanuel Kant, *Metafizyczne podstawy nauki o cnocie*, przeł. Wł. Galewicz, Kęty 2005.
9. Immanuel Kant, *Uzasadnienie metafizyki moralności*, przeł. M. Wartenberg, PWN, Warszawa 1984.
10. Ireneusz M. Światała, *Filozofowie o szczęściu. Od Platona do Milla*, Częstochowskie Wydawnictwo Naukowe przy Wyższej Szkole Zarządzania, Częstochowa 2003, ISBN 83-89235-04-8.
11. Ireneusz M. Światała, *Wokół szczęścia*, Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2005, ISBN 83-7098-922-5.
12. Ireneusz M. Światała, *Personalizm włoski. Luigi Stefanini – koncepcje filozoficzne*, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2009, ISBN 978-7455-081-1.

13. Ireneusz M. Świata, Włoska filozofia personalistyczna z perspektywy Armando Rigobello, Wydawnictwo HELIODOR, Warszawa 2010, ISBN 978-83-60854-64-8.
14. Ireneusz M. Świata, W kręgu XX-wiecznej filozofii włoskiej - Wybrane nurty, zagadnienia i postaci, PETRUS, ISBN: 978-83-7720-270-8, Kraków 2016.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Ireneusz M. Świata, Benedykt Spinoza – metafizyczne ujęcie etyki, w; Navigare necesse est, Wydawnictwo naukowe Mega-Plast, Warszawa 2009, [s.725-730], ISBN 83-89884-71-2.
2. Ireneusz M. Świata, Tadeusza Kotarbińskiego *Traktat o dobrej robocie* – wstęp do analizy krytycznej w; Lumen Poloniae, Nr 2/2010, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Warszawie, Warszawa 2010, [s. 51- 62], ISSN 1897-9742.
3. Ireneusz M. Świata, Ks. Józef Tischner: Etyka solidarności, czyli chrześcijański model rzeczywistości społecznej i politycznej w ; Etyka solidarności. W 10. rocznicę śmierci ks. Józefa Tischnera, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Warszawie, Warszawa 2010, [s. 89- 105], ISBN 978-83-61087-96-0.
4. Ireneusz M. Świata, Roman Ingarden a spór o istnienie świata w ; Spór o istnienie świata. W 40. rocznicę śmierci Romana Ingardena, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Warszawie, Warszawa 2010, [s. 23- 35], ISBN 978-83-61087-92-2.
5. Ireneusz M. Świata, Demokracja według Jana Jakuba Rousseau, w; Gentes & Nationes 5, Studia z Zakresu Spraw Międzynarodowych, Wyższa Szkoła Administracji – Bielsko – Biała, ISSN 2081-9714, [s. 9-21], Bielsko Biała 2012.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	-
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	20
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		75
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3